

■ ศาสตราจารย์นายแพทย์เสม พริ้งพวงแก้ว เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข สมัยรัฐบาลเปรม ๒

■ กับอาจารย์ผกา เศรษฐจินทร อดีตผู้อำนวยการกองงานวิทยาลัยพยาบาลคนแรก

๔๗

(๕)

บัญชียาหลักแห่งชาติ

งานสำคัญอีกชิ้นหนึ่งที่ท่านศาสตราจารย์นายแพทย์
เสม พริ้งพวงแก้ว ได้ทำไว้ คือ **บัญชียาหลักแห่งชาติ**

ยาเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ที่จำเป็นต่อชีวิตของมนุษย์
ในประวัติศาสตร์การแพทย์ ยาที่มีบทบาทสำคัญถึงขั้น
เปลี่ยนแปลงประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติคือ

วัคซีน (Vaccine) และ ยาปฏิชีวนะ (Antibiotics)

๑ ถนนอินขัง ๑ ตลวงรรณ เลม พริ้งพวงแก้ว

วัคซีนตัวแรกที่มนุษย์ค้นพบคือวัคซีนป้องกันไข้ทรพิษ หรือฝีดาษ ทำให้มนุษย์สามารถเอาชนะโรคร้ายที่เคยคร่าชีวิตมนุษย์ไปมากมายได้สำเร็จ เป็นโรคแรกและโรคเดียวที่วงการแพทย์และสาธารณสุขสามารถขจัดกวาดล้าง (Eradication) จนหมดไปจากโลก และสามารถหยุดการฉีดวัคซีนป้องกันโรคนี้ไปได้แล้วหลายทศวรรษ

ยาปฏิชีวนะตัวแรกที่มนุษย์ค้นพบและสามารถพัฒนาขึ้นมาเป็นยารักษาโรคได้อย่างชะงัดก็คือ **เพนิซิลลิน (Penicillin)** ทั้งวัคซีนป้องกันไข้ทรพิษและยาเพนิซิลลิน ค้นพบโดยชาวอังกฤษ สำหรับวัคซีนไข้ทรพิษ ถือเป็นวัคซีนในอุดมคติ เพราะป้องกันโรคได้ดีโดยปลูกครั้งเดียวป้องกันโรคได้นานนับสิบปี เก็บรักษาง่าย ใช้ง่าย และข้อสำคัญคือ ราคาถูกมาก เพราะไม่เคยมีสิทธิบัตรผูกขาดมาตั้งแต่ต้น สำหรับเพนิซิลลิน เมื่อค้นพบและพัฒนามาเป็นยาได้ใหม่ๆ ในช่วงปลายสงครามโลกครั้งที่สอง สภาวิจัยการแพทย์ของอังกฤษ

๑ ดนงเงินงัด ๑ ตถาวรรณ เภสัช พรีงพวงแก้ว

ก็ตั้งใจจะยึดมั่นในอุดมคติด้านมนุษยธรรม คือไม่จดสิทธิบัตร แต่ปีต่อมาก็ไม่สามารถต้านทานอิทธิพลของระบบธุรกิจ และต้องจดสิทธิบัตรในที่สุด

นอกจากผลของระบบสิทธิบัตรแล้ว ยายังตกอยู่ภายใต้ อิทธิพลของระบบธุรกิจ และมีการใช้ระบบ “สินบนปน น้ำใจ” อย่างกว้างขวาง จน “จรรยาบรรณวิชาชีพ” ถูกล้น คลอนอย่างรุนแรง ทำให้เกิดปัญหาทั้งสองด้าน คือด้านหนึ่ง ทำให้เกิดการใช้ยาเกินจำเป็น เพื่อผลประโยชน์แอบแฝง ขณะที่อีกด้านหนึ่ง คนยากจน เข้าไม่ถึงยาเพราะยาราคาแพง

ขณะที่มีผู้แสวงหาผลประโยชน์ ก็มีผู้พยายามยึดมั่น ในอุดมการณ์ของวิชาชีพ ท่าน หนึ่งที่ต่อสู้เรื่องนี้อย่างแข็งขัน คือ นายแพทย์สันต์ สิงห์ภักดี

๑ ต้นเงินงัด ๑ ตถาวรรณ เล่ม พังพองแก้ว

๕๐

ซึ่งต่อสู้มาตั้งแต่สมัยเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาล ทำให้ท่าน
“มีศัตรูเยอะ แต่ก็ประหยัดเงินได้เยอะ”

ท่านเล่าว่าท่านถูกต่อต้านมาก เพราะ

๑) พวกหมอต้องการเสรีภาพ และยึดถือกันจนกระทั่ง
เป็นบ้า

๒) ได้ผลประโยชน์จากบริษัทยา เช่น ถ้าสั่งยาอย่างนี้
เข้าโรงพยาบาล เมื่อหมอจะสั่งยาเข้าคลินิกส่วนตัวก็จะได้ลด
๕๐% ถ้าเป็นหมอผู้ใหญ่หน่อย บางปีเขาก็ให้ทุนไปต่างประเทศ

ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม และความต้องการใช้ยา
ตามอำเภอใจ ทำให้ประเทศไทยขณะนั้นมียาชั้นทะเบียนใน
ชื่อยาต่างๆ ถึงกว่า ๒ หมื่นรายการ ขณะที่ “บัญชียาจำเป็น”
(Essential Drug List) ขององค์การอนามัยโลกมียาเพียง
๒ - ๓ ร้อยรายการเท่านั้น ทำให้งบประมาณค่ายา พุ่งสูงขึ้น
เรื่อยๆ

๑ คนเงินจืด ๑ ตถาวรรณ เล่ม พังทวงแก้ว

๕๑

โชคดีของประเทศไทยสมัยนั้นที่ผู้มีอำนาจยังเห็นคุณค่าของคนดีอย่างนายแพทย์สันต์ สิงห์ภักดี จึงแต่งตั้งให้ท่านเป็นเลขาธิการคณะกรรมการอาหารและยา และได้ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการจัดทำบัญชียาหลักแห่งชาติจนสำเร็จและประกาศใช้ได้เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๔ โดยท่านศาสตราจารย์นายแพทย์เสม พริ้งพวงแก้วเป็นผู้ประกาศใช้ ขณะดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขสมัยที่สี่ในรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์

นอกจากการประกาศบัญชียาหลักแห่งชาติเพื่อตีกรอบการใช้ยาในโรงพยาบาลแล้ว เพื่อให้ประชาชนในชนบท ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศ สามารถเข้าถึงยาจำเป็นได้เพิ่มขึ้น ท่านอาจารย์เสมยังได้ประกาศรายการยาจำเป็นสำหรับการสาธารณสุขมูลฐาน ให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นชาวบ้านที่มีความรู้พื้นฐานเพียงอ่านออกเขียนได้และได้รับการฝึกอบรมจากกระทรวงสาธารณสุข

๑ ตนกึ่งนึ่งจัด ๑ ตถาวรรม เลม พริ้งพวงแก้ว

สามารถสั่งใช้ยาจำเป็นได้รวม ๖๒ รายการ นับเป็นการ “**เพิ่มอำนาจให้ประชาชน**” ไม่ให้จำกัดอยู่แต่ภายในวงวิชาชีพเท่านั้น ซึ่งเป็นหลักการเดียวกันกับข้อเสนอ “**การปฏิรูปโครงสร้างอำนาจ**” ที่คณะปฏิรูปของท่านอดีตนายกรัฐมนตรีอานันท์ ปันยารชุน ได้เสนอเมื่อไม่นานมานี้

นอกจากนี้ เพื่อให้บัญชียาหลักมีผลบังคับใช้ ท่านอาจารย์เสม ยังได้ออกระเบียบกระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้โรงพยาบาลต่างๆ ใช้บัญชียาดังกล่าว ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๒๔ และต่อมาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ยังกำหนดให้โรงเรียนแพทย์ต่างๆ ใช้บัญชียาหลักแห่งชาติด้วย

การผลักดันให้โรงเรียนแพทย์ใช้บัญชียาหลักถูกต่อต้านขัดขวางมาก แม้จะมีผู้พยายามผลักดัน เช่น **ศาสตราจารย์ ดร.ประดิษฐ์ หุตางกูร** คณบดีคณะเภสัชศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นกรรมการในคณะกรรมการ

๑ ดนงเงินงัด ๑ ตถาวรรณ เภสัช พังพวงแก้ว

๕๓

ยาอยู่ด้วย ในการประชุมคณะกรรมการยาคราวหนึ่ง อาจารย์ประดิษฐ์ซึ่งจริงจังและเครียดกับเรื่องนี้มาก (เพราะเรื่องไปไม่ถึงไหน) จนถึงขั้นหัวใจวายเสียชีวิตในที่ประชุมนั่นเอง

แต่น่ายินดีที่ในปัจจุบัน

ทั้งกรมบัญชีกลาง ประกันสังคม และบัตรทอง ล้วนยึดบัญชียาหลักแห่งชาติเป็นกรอบการใช้ยา แต่ก็ยังมีผู้พยายามแหวกกรอบโดยอ้างผลประโยชน์คนไข้บังหน้า ดังกรณีการกดดันให้เบิกจ่ายยาซื้อเสื่อมกลูโคซามีน (Glucosamine) ทั้งๆ ที่ยานี้ไม่อยู่ในบัญชียาหลักแห่งชาติ และผลการศึกษาวิจัยส่วนใหญ่พบว่าได้ผลไม่แตกต่างจากการใช้ยาหลอก 🦋

๑ ถนนอินจันต์ ๑ ต.จตุรรม เล่ม พริกทองแก้ว

- เป็นประธานมอบรางวัลในฐานะเลขาธิการสมาคมวิทยาลัยศัลยกรรมแพทยนานาชาติแห่งประเทศไทย (ซ้าย)

- ร่วมเซ็นชื่อให้กำลังใจแก่ข้าราชการ (ผู้หนึ่ง) ของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งไม่ได้รับความเป็นธรรม (ล่าง)

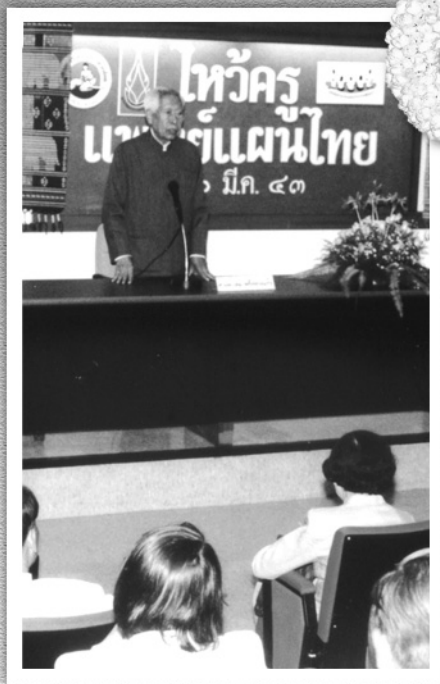

๕๕

(๖)
ร่วมโพธิ์ร่วมไทร

บั้นปลายชีวิต
ตั้งแต่ครั้งยังมีตำแหน่งหน้าที่ทางราชการและงานการเมือง และหลังจากพ้นตำแหน่งหน้าที่แล้ว
งานสำคัญของท่านศาสตราจารย์เสมอ พริ้งพวงแก้ว
ที่ได้ทำไว้ให้แก่สังคมไทย ก็คือ การสนับสนุนองค์กร
เอกชนสาธารณประโยชน์หลายองค์กร
ที่สำคัญได้แก่

๑ ดนงเงินจัต ๑ ๗๓๖๖๖๖ เล่ม พริ้งพวงแก้ว

● มลนิธิแพทยชนบท

ก่อตั้งและจดทะเบียนตั้งแต่วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๕ ทำนอาจารย์เสมรับเป็นประธานมูลนิธิตั้งแต่แรก และทำหน้าที่อยู่ยาวนานกว่า ๑๐ ปี

มูลนิธิแพทยชนบทก่อกำเนิดขึ้นจากกลุ่มแพทย์ในชมรมแพทยชนบท ซึ่งมองเห็นว่า การรวมตัวเป็นชมรมมีข้อดีคือ เป็นการใช้สิทธิตามระบอบประชาธิปไตย สามารถทำงานได้อย่างคล่องตัวในลักษณะเป็น “ขบวนการ” (Movement) มิใช่เป็น “ระบบ” หรือ “สถาบัน” (Establishment หรือ Institute)

ข้อแตกต่างสำคัญระหว่าง “ขบวนการ” กับ “สถาบัน” คือ ขบวนการมุ่งทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป้าหมายสำคัญของชมรมแพทยชนบทคือการสร้างความเข้มแข็งของการแพทย์และสาธารณสุขในชนบท มิใช่การสร้างตัว “องค์กร”

๑ ถนนอินข้ด ๑ สตรรรน เสม พ้งพงแก้ว

๕๘

คือ ชมรม หรือเพื่อสิทธิประโยชน์ของคนในองค์กรเหมือนระบบราชการ

อย่างไรก็ดี เพื่อให้ชมรมแพทย์ชนบทสามารถทำงานได้อย่างเข้มแข็งและยั่งยืน จำเป็นต้องมีองค์กรที่มีสถานะเป็นสถาบันหรือนิติบุคคลหนุนเสริม จึงได้ก่อตั้งมูลนิธิแพทย์ชนบทขึ้น โดยเชื่อเชิญผู้ใหญ่หรือผู้อาวุโส ผู้เป็นที่เคารพนับถือของชมรมแพทย์ชนบทมาเป็น “ร่ม” ให้ ซึ่งท่านอาจารย์เสมกรับมาเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรให้อย่างดี

● มูลนิธิหมอชาวบ้าน

มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อสร้างความเข้มแข็งของประชาชน ให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองหรือช่วยตนเองหรือดูแลตนเองได้มากที่สุด ซึ่งเป็นแนวคิดทวนกระแสกับคำแนะนำของแพทย์โดยส่วนใหญ่ที่ส่งเสริมให้ “ไปพึ่งหมอเมื่อเจ็บป่วย” และต่อมายังเน้นให้พึ่งแพทย์พึ่งโรงพยาบาล

๑ ดนงเงินงัด ๑ ตถาวรรณ เสนิ พึ่งพึ่งแก้ว

๕๙

มากขึ้น นั่นคือ “ให้หมั่นไปหาหมอ ไม่ต้องรอให้เจ็บป่วย”

ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในมูลนิธิหมอชาวบ้านมาตั้งแต่ต้นคือศาสตราจารย์นายแพทย์ **ประเวศ วะสี** โดยเมื่อท่านได้รับรางวัลแมกไซไซสาขาบริการ

ชุมชน ก็ได้อุทิศเงินรางวัลทั้งหมดเพื่อการก่อตั้งมูลนิธินี้ ซึ่งได้จดทะเบียนเมื่อวันที่ ๒๒ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๒๔ และท่านศาสตราจารย์นายแพทย์เสมก็รับเป็นประธานมูลนิธิมาตั้งแต่ต้น

● มูลนิธิพัฒนาการแพทย์แผนไทย

ก่อตั้งโดยกลุ่มเภสัชกร แพทย์แผนปัจจุบันและแผนไทยที่เคยร่วมก่อตั้งกลุ่มศึกษาปัญหา ยา (๒๕๑๘) และโครงการฟื้นฟูการนวดไทย (๒๕๒๘) จดทะเบียนเป็นมูลนิธิ เมื่อวันที่ ๒๓

๑ ถนนอินจันต์ ๑ ต.จตุรรม เล่ม หนึ่งทวงแก้ว

กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๖ มุ่งพัฒนาการแพทย์แผนไทยให้
เข้มแข็งขึ้น เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งในระบบการแพทย์และ
สาธารณสุขของไทย ท่านศาสตราจารย์นายแพทย์เสมก็รับ
เป็นประธานมูลนิธินี้มาตั้งแต่ต้น

● มูลนิธิเด็ก

ซึ่งเริ่มจากการมุ่งช่วยเหลือเด็กที่ถูกทอดทิ้งและขยาย
ไปสู่การศึกษาทางเลือก มีโครงการสำคัญ ได้แก่

“บ้านทานตะวัน”

“โรงเรียนหมู่บ้านเด็ก”

“โครงการแต่น้องผู้ทิวไทย”

“โครงการอาหารเพื่อเด็กและชุมชน”

“โครงการอาหารเพลเพื่อสามเณร” และ

“โครงการสร้างสรรค์ชีวิตและสังคมสำหรับเด็ก”

เป็นต้น

๑ ถนนอินจันต์ ๑ ต.ดาวรรณ เล่ม พังพองแก้ว

มูลนิธินี้ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๔ และท่านศาสตราจารย์ นายแพทย์เสมเป็นประธานคนแรก และต่อมาแตกแขนงเป็น มูลนิธิอื่น เช่น **มูลนิธิเพื่อการพัฒนาเด็ก** ซึ่งท่านก็เป็นประธานคนแรก

● สหทัยมูลนิธิ

มุ่งช่วยเหลือเด็กที่ถูกทอดทิ้งให้ได้รับการดูแลแบบ ครอบครัว มีไข้แบบโรงเรียนเด็ก เดิมคือ “**โฮลท์สหทัยมูลนิธิ**” ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๙ ต่อมาจึงเปลี่ยนชื่อเป็น “**สหทัยมูลนิธิ**” เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งท่านศาสตราจารย์นายแพทย์เสมรับเป็นประธานเช่นกัน

● มูลนิธิหม่อมเจ้าหญิงบุญจิราธร (ซุมพล) จุฑาธุช

ตั้งขึ้นตามพระนามของเจ้านายพระองค์หนึ่งซึ่งเป็น คนไข้ที่ท่านศาสตราจารย์นายแพทย์เสมเคยผ่าตัดให้ และได้

๑ ถนนอินขัง ๑ ต.สุวรรณ เล่ม พิมพ์ครั้งที่

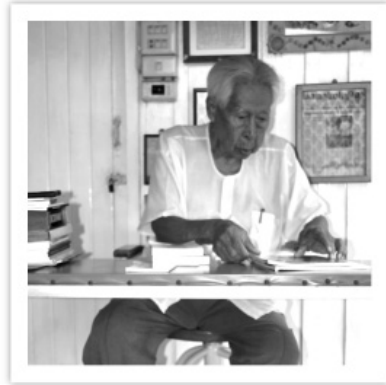
ติดต่อขอบริจาคเงิน ๓ ล้านบาท เพื่อจัดตั้งเป็นกองทุนช่วยเหลือ
นักศึกษาแพทย์และนักศึกษาพยาบาล ท่านอาจารย์เสมจึง
รับเป็นธุระก่อตั้งขึ้นเป็นมูลนิธิเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ และได้
อัญเชิญสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนาเป็น
องค์ประธาน และท่านอาจารย์เสมเป็นรองประธาน

เมื่อเกิดการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ ทำให้เกิดเด็ก
กำพร้าจำนวนมาก ท่านศาสตราจารย์นายแพทย์เสมได้ก่อตั้ง
มูลนิธิหมอเสม พริ้งพวงแก้ว ให้การช่วยเหลือเลี้ยงดู และ
ให้การศึกษาแก่เด็กเหล่านี้เป็นจำนวนมาก สืบมาจนปัจจุบัน

การส่งเสริมงานขององค์กรเอกชนสาธารณประโยชน์
เหล่านี้ เป็นประโยชน์อย่างยิ่งทั้งในการสงเคราะห์ช่วยเหลือ
ผู้ด้อยโอกาส ซึ่งจะต้องมีขึ้นจากระบบการแข่งขันแบบมีใคร
ยาวสาวได้สาวเอาของระบบทุนนิยม และขณะเดียวกันก็

๑ ดนเนินงัด ๑ ตถาวรรณ เสม พริ้งพวงแก้ว

เป็นการสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม และภาคประชาชน เพื่อให้ประเทศพัฒนาจากระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Representative Democracy) เป็นระบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) ต่อไป 🦋

๑ ดนจีนนัจด ๑ ๗๗๗๗๗ เลิม พริงทงแก้ว

■ ศ.นพ.เสม เข้าร่วมงาน
สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ

คนยืนหยัด
ศตวรรษ
เสม พริ้งพวงแก้ว

๖๕

(๓)

น้ำใจแก่ผู้ทุกข์ยาก

ตลอดชีวิตของท่านอาจารย์เสมอ พริ้งพวงแก้ว ท่านยึดถือในหลักมนุษยธรรมด้วยความกล้าหาญทางจริยธรรม (Moral Courage) กล่าวคือ แม้บางกรณีอาจเป็นเรื่องที่ขัดต่อระเบียบหรือกฎหมาย หรืออาจจะต้องตัดสินใจในเรื่องที่มีความสับสนเสี่ยง แต่ด้วยเหตุผลทางด้านมนุษยธรรมหรือเพื่อประโยชน์ของชาติบ้านเมืองแล้ว ท่านอาจารย์เสมอได้ตัดสินใจกระทำอย่างกล้าหาญหลายครั้ง

๑ ถนนอินจัน ๑ ต.ธรรม เสม พริ้งพวงแก้ว

- ศ.นพ.เสม เข้าร่วมงาน
สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ
- เขียนบันทึกไว้ให้ลูกหลาน

นอกจากการตัดสินใจไม่ส่งเงินค่ารักษาพยาบาลของโรงพยาบาลเชียงรายประชานุเคราะห์เข้าคลังเป็นรายได้แผ่นดิน จนเกิด **‘ระบบเงินบำรุง’** โรงพยาบาล ซึ่งสร้างคุณูปการแก่การพัฒนาาระบบบริการสาธารณสุขในประเทศไทยอย่างมากแล้ว ช่วงที่ทำงานอยู่เชียงราย มีช่วงของสงครามมหาเอเชียบูรพาและสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งรัฐบาลไทย โดยการนำของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ตัดสินใจประกาศสงครามกับสัมพันธมิตรคืออังกฤษหรือสหราชอาณาจักรและสหรัฐอเมริกา เป็นผลทำให้บรรดามิชชันนารีหลายคนในจังหวัดเชียงรายซึ่งเป็นคนสัญชาติสหรัฐและอังกฤษจะต้องตกเป็นเชลยสงครามตามกฎหมาย เพราะแม้จะเป็นพลเรือนและส่วนใหญ่เป็นมิชชันนารี แต่ก็กลายเป็น “ชนชาติศัตรู” ในทันที

เพื่อมิให้คนเหล่านี้ต้องตกอยู่ในฐานะเชลยสงคราม ท่านศาสตราจารย์นายแพทย์เสมได้ตัดสินใจช่วยเหลือ

๑ ตนนเงินมัด ๑ ตวรรษ เล่ม พังพองแก้ว

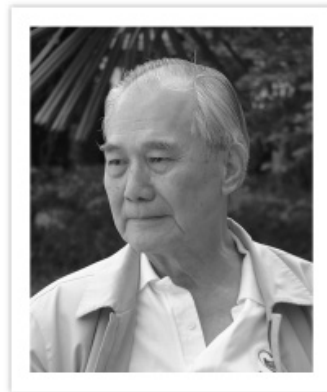

๖๘

ให้คนเหล่านี้หลบหนีข้ามแดนออกไปทางพม่าจนสำเร็จ การกระทำของท่านอาจารย์เสมครั้งนั้นในแง่กฎหมายย่อมเป็นความผิดร้ายแรงอาจถึงขั้นกบฏ แต่ท่านก็ตัดสินใจกระทำไปอย่างกล้าหาญด้วยเหตุผลทางด้านมนุษยธรรม ซึ่งต่อมาบุคคลเหล่านี้ต่างสำนึกในบุญคุณที่ “คนไทย” ให้ความกรุณาแก่พวกเขา

ต่อมา **คุณอานันท์ ปันยารชุน** ต้องตกเป็นจำเลยจากกรณีวิกฤตตุลาการ ซึ่งมีการแตกแยกอย่างรุนแรงเป็นสองฝักสองฝ่าย คุณอานันท์ในฐานะนายกรัฐมนตรีได้ตัดสินใจดับวิกฤตจนสำเร็จ สามารถคลี่คลายปัญหาทำให้วงการตุลาการเกิดความสงบและดำรงสถานะเป็นหนึ่งในสถาบัน

๑ คนจีนขัง ๑ ตาวรรณ เล่ม พังพองแก้ว

๖๙

หลักที่ทรงเกียรติของประเทศสืบมาจนปัจจุบัน แต่คุณอนันท์กลับต้องตกเป็นจำเลยของฝ่ายที่เห็นว่าไม่เป็นธรรมและเสียหาย โดยมีอดีตประธานศาลฎีกาเป็นผู้ฟ้องคดี แนนอนว่าช่วงนั้นคุณอนันท์ต้องตกอยู่ในห้วงทุกข์ไม่น้อย ท่านศาสตราจารย์นายแพทย์เสม ซึ่งไม่เคยรู้จักคุณอนันท์เป็นการส่วนตัวมาก่อน ได้ออกมาแสดงน้ำใจ แสดงความชื่นชม ให้กำลังใจ และพิจารณาตัวที่จะช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ซึ่งเป็นที่ประทับใจของคุณอนันท์อย่างมาก

ในงานวันเกิดครบรอบร้อยปีของท่านศาสตราจารย์นายแพทย์เสม เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ คุณอนันท์ ปันยารชุน ได้ให้เกียรติเป็นผู้แสดงปาฐกถาเพื่อเป็นเกียรติแก่ท่านอาจารย์เสมด้วย

๑ ตนกนนงงง ๑ ตตตตตต ตตต ตตตตตต

ช่วงที่ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ต้องคดีชุกหุ้ม ซึ่งมีคนจำนวนไม่น้อยที่เชื่อในความสุจริตของ พ.ต.ท.ทักษิณ และเสียตายความรู้ ความสามารถ และความตั้งใจของ “คนที่พอแล้ว” ที่จะมาทำงานให้แก่ชาติบ้านเมือง จึงมีการเคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ จนเกิดการรวบรวมรายชื่อ โดย พล.ต.จำลอง ศรีเมือง และคณะ ได้นับล้านรายชื่อ และท่านอาจารย์เสมก็ได้ออกมาสนับสนุน พ.ต.ท.ทักษิณ อย่างเต็มที่ โดยการเชิดชูว่าเป็น “อัศวินควายดำ”

คงไม่มีใครทราบว่า การเคลื่อนไหวของท่านอาจารย์เสมและคณะในครั้งนั้นมีผลอย่างไรหรือไม่ แต่ในที่สุดศาลรัฐธรรมนูญได้ตัดสินให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร พ้นคดี และสามารถทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีต่อไปได้โดยไม่มีแรงต้านที่มีน้ำหนักใดๆ

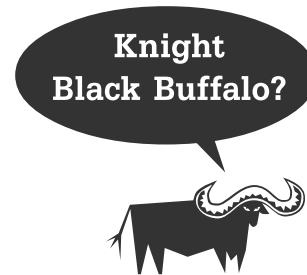
หลายคนคงสงสัยว่า “อัศวินควายดำ” หมายความว่าอย่างไร เรื่องนี้ท่านอาจารย์เสมได้อธิบายไว้ว่า ท่านต้องการให้

๑ ดนงเงินงัด ๑ ตถาวรรณ เสม พรังพงแก้ว

๗๑

พ.ต.ท.ทักษิณ เป็นอัศวินสามัญชน ไม่เป็น “อัศวินม้าขาว” ซึ่งเป็นเทพ เพราะเป็น “ลูกชายพระอาทิตย์” จึงแทนที่จะขี่ม้าขาว ก็ต้องขี่ควายเหมือนชาวบ้านซึ่งเป็นผู้สร้างบ้านสร้างเมืองมาแต่โบราณ และเป็นควายดำซึ่งเป็นควายสามัญหาได้ทั่วไป ไม่เป็นแม้แต่ควายเผือกซึ่งแปลกจากควายทั้งหลาย

๑ ดนจิโนงัต ๑ ตถาวรรณ เลิม พังพองแก้ว